

SÜMEGE ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sümege, Horvát Gábor könyvkereskedésében.	Előfizetési árak: Egész évre 8 K, félfévre 4 K, negyedévre 2 K. — Egyes szám ára 20 fillér.	Hirdetések egység szerinti. A nyílt tér sora 1 korona.
Kimult, meghalt észrevétlenül. A háboru cse-csemőkorában pedig óriási volt. Nehéz súlyu birkózó, krakéler, aki mindenhova oda tolakodott és terrorizált. Törvényt, rendeletet alkottak ellene. Hiába. Grasszált mindenütt, ahol helyet engedett a felelőtlenség. Azután, hogy végigiarolták maguk előtt az utat a szövetséges seregek, mint rossz szellem, hogyha világosság támad, eltűnt. Vissza sem jött többé. Elköltözött oda, ahol állandó melegágyat talál, az ellenség közé. A pesszimizmus odaszállt. A sikerek megedzettek s elkényeztettek minket. Várunk. Nem is a t, hogy mit hoznak a harctéri események, hanem, hogy mikor következik a vég, amely pontot tesz a sok várás, áldozat, siker és győzelem után. A harctéri győzelmek közepette és után az elszállt pesszimizmus mögött ott settenkedik a tulzott optimizmus. Seregeink messze túl a határokon állnak. Országok hevernek a szövetségesek lábai előtt. Haeseregek kezeiből ütöttük ki az ellenünk emelt fegyvert. Győz az igazság, az erő, a fegyelem. De a végleges győzelmet minden áldozat és siker érett gyümölcsét a	kitartás termi meg. Nemcsak általános, de önfegyelem is szükséges. Nemcsak a harctéren levőkről szeressük hallani az áldozatkészséget, de követeljük meg az itthon, kényelmes helyen levőktől — önmagunktól. Mikor a háboru kezdetén azt hallottuk, hogy egyik-másik csapatunk a csaták ádázul vad lüzében nélkülözni volt kénytelen, akadt-e közöttünk csak egy is, aki ne adta volna oda utolsó betevő falatját fiainknak, testvéreinknek, mert mi a nélkülözést is viselhetnők, hiszen fiaink acél izmai sorfala védett helyet biztosít nekünk. Nem az utolsó betevő falat odaadásáról van szó, hanem a főlősleg-ről. Nézzen körül mindenki jól a háza táján. Amit talál a meghatározott mennyiségen felül gabnát, lisztet, adja oda jó szívvvel, adja oda önkéntesen, hogy megteljenek az ország, a közönség raktárai, biztosíthassuk a végleges győzelmet a jóllakottság biztonságot nyújtó tudatával. Ne várja senki, míg jönnek a hatalom képviselői. Gyűjtsünk magunktól, adjunk, amink van. Ez méltó a magyarsághoz, mely lovagias és segítőkész még az ellenségével is. Hogyne lenne az, amikor a fiainkról, testvéreinkről, azok kiomlott véreinek megszenteléséről van szó.	Ezt az erőforrást meg kell teremtenünk s megteremtjük. Győztünk akkor, amikor vér- és élet-áldozatot kívánt a haza érdeke, győzni fogunk, amikor könnyen pótolható, nélkülözhető, egyesekre csekély értékű anyagiak adására kerül a sor. Jéggyárat! Most már alig lehet reményünk arra, hogy a tél hátralevő egypár hetében a hőmérő a fagyot alá szálljeden és természetes jéghez juthassunk. Pedig a jégvermek áresen állnak. A műjégről való gondoskodás tehát elsőrendű feladatát kell, hogy képezze az előjáróságnak és közegészségügyi szempontból talán a főszolgabírósnak is; mert jég nélkül, — különösen a háborus viszonyok szülte kivételes helyzetekre való tekintettel, — a város nem maradhat. A községi és vörös kereszt kórházban nagy számban fekszenek a sebesült katonák; a gyógyultak helyett újak jönnek s bár katonai közegészségügyi szervezetünk kiűző s a legmeszebb menő óvintézkedéseket teszi meg a járvány, vagy ragály tova hurcolása szempontjából, azért a veszély teljesen még nincs kizárva. Az Isten óvjon bennünket a járványos, vagy ragályos betegségektől; de legyen fel, hogyha csak tifusz is lép fel városunkban, mit fogunk csinálni jég nélkül? Az élelmi cikkeket takarékosan kell bányunk. Mikor minden háztartás kénytelen a romlandó élelmi cikkekkel is készleteket tartani, akkor nem várhatjuk a nyári meleg üres jégvermekkel és jégszekrényekkel. Soha sem volt akkora szükségünk a jégre, mint most, a háboru idején s éppen most nem lesz jégünk.
Az olasz határon. Akinek kedve tartja ránduljon át velem Olaszországba. Innét már nem messzi az út, csak egy nyirkos, zeg-zugos alaguton kell átmenni, ahol láthatatlan lények szuszognak mesterileg kivájt, kívülágra kukucsáló hasadékaik előtt. — Na? — Nyíma nyic. Semmi ujság. — Dobzse uvazsacs! — Ja, uvazsam. uvazsam... igen, vigyázzok. Ezek a posztok két ellenséges birodalom határan. Még egypár tapogatózó lépés s ezonnal ott leszünk abban a misztikus határerdőben, amelyet a monarchia lengyel katonái olasz földön vágáltak és robbantottak, megcsufolásul az agitátorok által szentíté avatott olasz lövekeknek. Hogy olasz földön vagyunk, könnyű kiszámítani. A földrajzi határ a hegy legmagasabb pontján megy keresztül, ami előtte van, az már Itália. S — a hegy legmagasabb pontján mi ülünk. De ez még nem a Góthe által megénekelt Olaszország. Itt nincs narancsfa, sem babérfű, a természetlen, szürke sziklák egymásra tornyozott homokszákokat fiadzottak, melyek	mögött töltött fegyverrel áll a katona. A szürke mantin kenyerzsák van általában, de a tarisznya háromszáz patronától dekadt meg olyan szép kövérré. A magas sziklafal deszkapárkányain állnak és igen komikus, ahogy kinyulnak és visszagörbülnek, mert unják mindig a védőpajzs tenyéryi lörésén figyelni a láthatatlan ellenséget, mely ott van egy gyöngye sóhaj távolságra. Most éppen egy kis pauza állt be a lövöldözésben. Ha az ember vigyáz, itt ugyanis minden hiába, a lövés nem hatol át a sziklán, sem a védőpajzsra, a kési bombával való dobálást pedig mind a két fél végső esetre tartogatja. Az olaszok már mindent megpróbáltak, hogy a mieinket puskavégre kapják. Legutóbb azt a naiv tervet eszelték ki, hogy amikor innét löttek, odát valamelyik olasz elkezdett keservesen jajgatni. A jajgatás arra ment ki, hogy a mi emberünk kíváncsian kihajolnak majd a párkányon és akkor, puff, szépen lelővik őket. De mi régebben csináljuk a háborút, több tandíjat is fizettünk érte, hát az olasz reménykedés fiaskót vallott. A bosszantásban azonban mi sem maradunk hátrább. Most kapóra jött Montenegró. Valaki fölírtá ősles betűkkel egy iv papírosra, hogy Montenegró megadta magát, ezt a papírost a hegymászó botra szurták és kitűzték	a deckung fölé. Az olaszok kiabálni kezdtek: — Magasabbra!.. Most egy kicsit balra. Ugy, most látjuk.. El is olvasták s az első pillanatban kitört belőlük az ószinteség. Ilyeneket mondtak: — Hála Istennek, legalább hamarabb lesz béke. Nemsokára hazamehetünk. Később meggondolták a dolgot, valószínűleg a lisztek lértették őket más véleményre és igen drasztikus választ láttak ki egy pánára. Ezzel aztán vége szakadt az érintkezésnek, megint a puska vette át a primet és egész nap csattogott a sziklafal. A legmulatságosabb mégis, hogy az olaszok végkép felültek az entente-diplomataik által oly gondosan keresztülvitt kiéheztelés meséjének. Ezek odaát komolyan hiszik, hogy mi éhhalálal küzdünk és egy idő óta minden reggel átadnak egy kenyert hozzáunk. Szegény, naiv olaszok ezentúl meg vannak győződve, hogy egy éjszakán az éhes tábor átfordorol hozzájuk. Nem akarok az otthonvalóknak gusztiust csinálni a fronthoz, de meg kell írnom, hogy a mi katonáink kosztja elsőrangú. A fél kenyér még egyetlen nap sem maradt el, a menüssel is pontosan elkészül minden déle s a vacsorához kerül még egy-egy nagy doboz szardínia két-két katonának jut kolbász, szalonna, sói akár

Ugy halljuk, hogy a helybeli gőzmalom foglalkozik a jég gyár kérdésével. Azonban e fontos kérdésben nem szabad spekulálni minden óráért, napért kár. Intézzék a város kérését a malom tulajdonosaihoz mely feltételekkel, mikorra hajlandó a jég gyárat üzembe helyezni.

Üzleti szempontból is ki kell a vállalatnak magát fizetni, mert van fogyasztó piaca nálunk a jégnek.

Itt vannak a községi és városkereszt kórházak, a és kávéházak, a mézszirszékek és és hentes üzletek, a magánfogyasztók egész tömege. Hiszen ma már minden nagyobb háztartásban a jég napi fogyasztási cikk és minden jobb háznál van jégszekrény.

Ha azonban a malomtulajdonosai a jéggyár felállításától elállanak és ha az üzlet nem is fizetné ki magát teljesen, meg akkor is meg kellene a tervet valósítani. Szabad a városnak valamely pénzt is áldozni polgárai egészségének érdekében!

Jönnek a facipők.

A bőrcipők alkonya.

A háború folytán sok nélkülözésnek, nyomorúságnak és szenvedésnek lettünk osztályosai. Viszont a háború megedzette testünket és lelkünket a nélkülözések és szenvedések elviselésére, találatkonnyá tette elménket és serkentette akaraterőnket olyan alkotásokra, amelyek arra hivatottak, hogy a háború okozta nélkülözések fájdalmát enyhítsék s a hiányokat pótolják.

A bőrnek hadi célokra való felhasználása s a zavarosban halászó spekulánsok lelketlen uszoráskodása következtében a bőripar terén olyan drágaság állott be, amely szinte elviselhetetlenné teszi a fogyasztó közönség helyzetét.

Ma már 35-40 korona egy pár cipő, 80-100-120 sőt 150 korona a pár csizma. Akinek 2-3 korona napszámból, vagy annál megfelelő hadisegélyből, vagy 1200-2000 korona évi fizetésből kell családostól megélni házbért fizetni, ruhát, élelmet szerezni, az a mi horribilis és még mindig emelkedő árak mellett képtelen magát és családját lábbelivel ellátni.

A minden téren, úgy a találatkonyságban is vezető német adta ki a jelszót: *tessék facipőben járni!*

A facipő kopogása eddig a szegénység tanyáin szokott felhangzani. De most másképp lesz. Elkövetkezett az idő, amikor nekünk is meg kell barátkoznunk azzal, hogy mi is facipőben járunk ezután.

Nemsokára már csak a cipők gomblyuká-

hiszik, akár nem. izletes lekvár is. Kávé, cukor, dohány, cigaretta, gyújtó, a hadvezetőség mindenről bőven gondoskodott s a deklungok mögött esténként vígan füstöl a szamovár, melyben egy-egy svam teája, kávéja készül. A jól berendezkedett állóharc valóságos szadonistákká nevelte hákainkat. Csak nevetnek, mikor az obligát reggeli üdvözlés megérkezik az olaszoktól, hozzá nem nyulna egyik sem. Hiszen még a rezerve porciók is sértetlenül megvannak a torniszterben, pedig azelőtt a legkeservesebb kikötés sem riasztotta vissza a bakát, hogy titokban meg ne egyék legalább egy konzervát.

A kenyerek tehát repülnek s minthogy arra nézve nem intézkedett a biblia, hogy mi történjék avval, aki minket kenyérral dob meg — ilyen esetet bőséggel ellenségek között igazán nem mert fölitélezni a bölcs törvényhozó — a harcot könnyörtelenül tovább folytatjuk. És büszkén, hogy Olaszországban állunk. És Cadorna irhat akármit, az én posztjaim azt mondják itt nekem: nyima nyic. Nincs semmi különös jelentenivalónk, elihelyik kérem, nyima nyic...

K. J.

lesznek bőrrrel szegve, a többi részét fából, bársonyból fogják gyártani.

A fiatal német találmány s ép oly hajlékony, mint a bőrtalp. Első látásra meg sem lehet különböztetni a bőrtől. Különbözteti ugyan készítve faháncsból, vékony kéregből, rostokból összeszöve állítják elő a jövő cipők talpát, mely nemcsak, hogy olyan tartós lesz, mint az eddigi bőrtalp, de vízállóanabb is s ami fő: sokkal olcsóbb is a bőrcipőnél.

Hogy ezek a cipők nagyon jók lesznek, azt biztosítja az, hogy német gyártmány eddig minden ami német kézből került ki, jó volt. Most is úgy lesz és már mindenki örül, hogy cipőben járhat — tisztességes áru cipőben!

A hadifoglyok igénybevételének újabb módzatai.

Az ország jelenlegi gazdasági viszonyai között a legnagyobb jelentősége van annak, hogy az amugy is csekély számban rendelkezésre álló munkaerő a leggazdaságosabban használtassék ki és ott foglalkoztattassék, ahol a munkából az ország közgazdaságára a legtöbb haszon járul. Minthogy a törvényhatóságnak leginkább áll módjában odahatni és azt ellenőrizni, hogy a munkaerők mindenkor azokon a helyeken foglalkoztassanak, ahol a munka közérdekből a legszükségesebb, a kormány a napokban rendeletet adott ki, amely szerint minden vármegyében — így Zalamegyében is — törvényhatósági gazdasági munkabizottság alakítandó. Ennek a bizottságnak a feladata a munkaerők kellő kihasználása érdekében a hadifoglyok munkájának a polgári hatóságok hatáskörébe eső ügyét intézni; a katonai munkásokoztagok és a katonai lovak kiadásánál közreműködni; a katonai munkásokoztagok és a katonai lovak kiadását központilag a honvédelmi miniszter fogja intézni.

A Zalamegyében is megalakítandó gazdasági munkabizottság megállapítja, hogy a földművelésügyi miniszter által a vármegye részére megállapított hadifoglyok létszámából kikinek és hány hadifogly adassék ki; intézkedik, hogy szükség esetén a hadifoglyok a vármegye területén más munkahelyre vitesenek; gondoskodik, hogy a felesleges hadifoglyok visszaadassanak; ellenőrzi a foglyok elszállítását és élelmezését; közreműködik a foglyok részére szükséges ruházat megszerzésénél; átveszi az előírt óvadékokat, azt kezel és szükség szerint kiutalja.

A bizottság elnöke az alispán. Tagjait a főispán hozzájárulásával az alispán nevezi ki. Az illetékes a katonai hatóság a katonai fegyelmi ügyek elatására egy katonatisztet vezényel ki. szakvélemények megadására pedig a gazdasági felügyelő, illetve erdőfelügyelő és iparfelügyelő mindenkor felszólítandó.

Hadifoglyokat a gazdasági munkák elvégzésére ezentúl ettől a bizottságtól kell kérni. A bizottság fog gondoskodni, hogy a foglyokat a katonai parancsnokság kiutalja és a bizottság fogja őket a különböző helyekre beosztani. A foglyokkal foglalkoztatásuk egész ideje alatt a bizottság rendelkezik. Nem lehet elvenni foglyokat olyan munkáltatóktól; akik a foglyokat egész télen át tartották. Kivétel csak akkor történhetik, ha valahol sürgős mezői munka teljesítendő. Az igénybevett hadifoglyokat tizenégy napra fel lehet mondani.

El kell venni a hadifoglyokat olyan munkáltatótól, aki nem tartja meg az elszállítás, élelmezés és bánásmód tekintetében kiadott szabályzatot. A foglyok orvosi felügyeletet a községi orvosok (kórorvosok) is elláthatják. Ménkájukért a díjazást a munkáltató fizeti.

A hadifoglyoknak munkára való kiadására vonatkozó új feltételek 1916. március hó 1-én lépnek életbe. Az új feltételek a legrövidebb időn belül nyomtatásban is meg fognak jelenni s a megyei hatóságoknál kaphaték lesznek, de addig is a megyei

hatóságoknál, a katonai parancsnokságoknál és a hadifoglytábor parancsnokságoknál megtekinthetők. Azok a munkáltatók, kik azzal a hatósággal, mellyel a náluk levő hadifoglyokra vonatkozó szerződést megkötötték, záros határidőn belül sürgőnyileg vagy ajánlott levélben nem közlik, hogy a hadifoglyokat többé igénybe venni nem akarják, úgy tekintetnek, mint akik az új feltételeket magukra nézve kötelezőnek elismerik.

Takarékoskodjunk a gyufával.

A közönséget mindenre kell figyelmeztetni, mert a napi szükségleti tárgyakkal úgy bánik, mintha nem is volna háború és mindenhol oly bőven volnánk ellátva, mint a béke idején voltunk. A megszokás hatalma a kényelem urrá lett az emberek akaraterején. Mindenki ragaszkodik megszokott életmódjához és mindama dolgokhoz, melyeket eddig használt és lemondani nem akar semmiről.

Most azonban a legnagyobb lemondásra van szükség, mert csak így tudjuk sikerrel leküzdeni itthon a háborúval járó nehézségeket.

Legujabban arról értesülünk, hogy a gyufából sem lehet a közönség rendelkezésére annyit bocsájtani, mint amennyit eddig elgyujtogattak. A gyufa árát is fölemelték, hogy kevesebbet pazaroljon a közönség. Nem használt. — Most már külön kell inteni a fogyasztókat a takarékosagra, mert majd egy szép napon nem lesz gyufa.

A gyufa gyujtóanyaga ugyanis hadicélokra kell és a munkaerő is megfogyott. Világos és könnyen érthető, hogy a legnagyobb takarékosággal kell a gyufával bänni.

ROVÁS.

Egy kis közegészségügy.

Jó lesz erről is beszélni egyszer már. Sümegegyen közel 6000 főnyi lakosság van, azonkívül katonaság és 3 kiegészítő hadikórház. Most tessék elképzelni azt a szatirát, ennyi lélekre: *nincs gyógyszerész*. Az itteni gyógyszerész-tulajdonos már több mint egy éve katonai szolgálatot teljesít. A gondnok beteg, marad egy gyakornok kisasszony, kire ennyi lélek egészsége van bízva!

— Hát kérem itt tenni kell valamit! Gondoskodjanak illetékes hatóságok, hogy a gyógyszerész jöjjön haza; mert itthoni tartózkodása legalább is van oly fontos mint: katonai szolgálata. Az itteni beteg gondnokot pedig szabadságra kell bocsájtani, mert az nem megy, hogy egy embert félholtan is huzzanak vonjanak. A gyakornok kisasszony pedig a legjobb akaratával sem tehet eleget ennyi dolognak; azt mindenki balátja.

S ha már a kezdet-kezdetem így ellett hibázva a dolog — és a gyógyszerész nem kapott felmentést; úgy most, amikor igazán körmünkre égett minden, — a legsürgősebb intézkedést kell megtenni, hogy a gyógyszerész ügye rendben legyen és a tulajdonos mielőbb hazajusson!

En.

Steckenpferd- liliumtejszappan

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a/Elbe

egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő szepítő ellen elismert hatásánál fogva s a 90- és szépség gondozásában való föltűnő hatásáért. Ezernyi elismerőlevél! Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlásnál óvatosság! Ügyeljen nyomtatékosan a Steckenpferd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja I koronáért kapható gyógyszerárakban, drogériákban, illatszerüzletekben stb. — Hasonlóképpen kitűnő Bergmann Marena liliumkrémje (30 fillér egy tubus). Kitűnő szer női kezek gondozására.

M e g h i v ó.

A „SÜMEGI BAZALTBÁNYA R.-T.”

folyó évi március 18-án délután 4 órakor, Sümegen, a Sümegi Takarékpénztár rt. tanácstermében fogja

XVII. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉT

megtartani, melyre a t. c. részvényesek, hivatkozva az alapszabályok 8* §-ára, tisztelettel meghívótnak.

A közgyűlés tárgysorozata:

- 1) 2 részvényes kijelölése a jegyzőkönyv hitelesítésére.
- 2) Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése az 1915 évről.
- 3) Az 1915 évi zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása és a felmentvények megadása.
- 4) Az 1915 évi veszteség mikénti leírásáról való intézkedés.
- 5) Az alapszabályok 8. §-a értelmében beadott indítványok tárgyalása.

Sümeg, 1916 febr. 5.

Az igazgatóság.

*A részvények a cég pénztarjánál, vagy a Sümegi Takarékpénztárnál leteendők.

Mindennemű

nyomtatványokat

izléses kivitelben, jutányos áron készít

Horvát Gábor

könyvnyomdája, Sümegen.

Mindennemű

könyvkötőmunkák

elkészítettnek.